

Aleksandar Veliki - car Srpski (1)

Preci iz Pomoravlja

Potiče iz antičkoga bratstva koje je naseljavalo prostor Temnića, odnosno obale u gornjem toku Velike Morave

Aleksandar Veliki (356-323 p.n.e) bio je najveći osvajač i vojskovođa Staroga sveta. Sin Filipa i učenik Aristotelov, Aleksandar je ujedno i najveći od careva bogate antičke srpske istorije.

A da je on zaista srpskog porekla može se videti već kod Plutarha u delu "Slavni likovi antike", drugi deo, strana 101, izdanje 1990. Beograd, u poglavlju "Preci i roditelji Aleksandrovi": "Da je Aleksandar po svome poreklu s očeve strane bio Heraklid od loze Karanove", piše Plutarh.

Potomak Herakla

Znači, Aleksandar je poreklom iz loze najčuvenijeg junaka antičke mitologije - Herakla, koga su Rimljani kasnije prozvali - Herkules, a koji je bio stvarna istorijska ličnost. To nam potvrđuje i čuveni francuski istoričar iz 1. veka Prisco de Sent Mari u svom delu "Les Slave Meridionauh, Armand Le Shevalir", Paris 1674. godine. On ovde navodi mišljenja starih istoričara i pisaca koji tvrde da je Ilija ili Ilion osnivač Troje, po kome će se srpski prostor na Balkanu kasnije i prozvati Ilirijom, a srpska plemena ilirskim, bio ustvari sin Heraklov, odnosno sin "Boga Serbona", kako je Herakle prozvan od tadašnjeg sveta.

"Ovde se ne radi samo o mitologiji jer se iza imena Boga Serbona krije istorijska ličnost - Serbo Makeridov, veliki osvajač i vođa drugog pohoda Arijevaca u Aziju oko 1330. godine pre Hrista", tvrdi uvaženi Jovan I. Deretić u delu "Srbi - narod i rasa", Beograd, 1998. godine.

Inače, Heraklovo potomstvo je vrlo razgranato. Sam Heraklid potiče od najstarijeg Heraklovog sina Nila, koji izrodi Kleodeja, a ovaj Aristomaha, a ovaj opet rodi Temena. Nužno je dovesti u vezu današnji toponim Temnić sa Temenićima.

To antičko bratstvo po svoj prilici naseljavalo je prostor današnjeg Temnića, odnosno obale u gornjem toku Velike Morave. Iz Rodoslova Heraklida dalje nalazimo da je Temen rodio Karana, osnivača plemena Karana, odnosno Karanovića, iz čije loze i potiče Aleksandar car Veliki, car srpski.(Plutarh, str. 313).

Reč - karan - je sanskritskog porekla i znači - ruke, rukotvorci, narod srećne ruke i tako dalje. Da se podsetimo da je stari naziv današnjeg Kraljeva bio - Karanovac, a u Temniću i danas postoji selo - Karanovci. Po svoj prilici pleme Karana u praistoriji živelo je u predelu između Morave i

Ibra (Karanovca), znači u susedstvu svojih bliskih rođaka Temenića, što je i logično. Ta geografska bliskost jasno upućuje i na rodovsku bliskost dvaju srpskih antičkih plemena. U nauci je dokazano da su toponimi, i uopšte jezičko nasleđe, vrlo pouzdani putokazi otkrivanja istine, često pouzdaniji od materijalnih dokaza.

Karan(ović) iz Makedonije

Kako su se Karani ili Karanovići našli na prostoru današnje Makedonije, iz čijeg će se plemena pojaviti car sveta? I taj podatak možemo naći kod Plutarha. " Temen, rodonačelnik Temana, doveo je svoje pleme na prostore današnje Makedonije iz Arga", kaže Plutarh, na strani 313, već pomenutog dela i izdanja.

Po svoj prilici, Aleksandar Veliki je znao vrlo dobro prošlost svog naroda i njegovu burnu istoriju, jer došavši na vlast, najpre je završio delo svog oca Filipa, tako što je pokorio grčke teritorije i grad Tebu. A u Tebi rođen je upravo Herakle ili Bog Serbon, predak Aleksandrov. Znači, Aleksandar je samo počeo da vraća one teritorije koje su pripadale njegovom narodu u prošlosti, odnosno uspostavljao je staro srpsko carstvo.

Kasnije odlukom da krene put Indije, preko evroazijskog kontinenta, hteo je da opet osvoji teritorije koje su pripadale njegovim slavnim rođacima i "narodu našem najznamenitijem", kako je sam Aleksandar Veliki zapisao u jednoj darovnici Srbima.

Detinjstvo kod Ilira i Tribala

Tribali su naseljavali centralni deo Srbije i centralno Pomoravlje, a zapadno od njih prostirali su se Iliri

Da je Aleksandar Karanović bio emotivno vezan za svoju srpsku postojbinu, svedoči nam i njegova rečenica koju nalazimo kod Plutarha u "Slavnim likovima antike" na strani 113, gde budući car sveta kaže: "Demostenu koji je mene, dok sam boravio kod Ilira i Tribala, nazivao dečakom. "Iz ovog citata vidimo da je Aleksandar Veliki detinjstvo i ranu mladost proveo upravo i na teritoriji današnjeg Pomoravlja, jer su Tribali, kao što je u nauci apsolvirano, naseljavali centralni deo Srbije i centralno Pomoravlje, a zapadno od njih prostirali su se Iliri, srodni etnos koje su i po mitovima i legendama i po istorijskim činjenicama povezivali isti jezik, isti preci i ista kultura.

Detinjstvo u Temniću

Ako smo utvrdili lokaciju Temnića i Karana, na osnovu filoloških podataka i topografskih podudarnosti antičke i današnje geografije, sličnih ili istovetnih toponima, možemo sa velikom sigurnošću pretpostaviti da je svoje detinjstvo Aleksandar Karanović proveo među svojim u

Temniću, odnosno na lokaciji negde između Ibra i obe Morave, jer tu su živeli njegovi rođaci i svojta.

Svada sa ocem

U jednom teškom periodu svog života Aleksandar Karanović će ponovo boraviti među svojim i sačekati čas preuzimanja prestola od oca Filipa II. Naime, kao zreo mladić, a željan vlasti, slave i počasti, Aleksandar se posvađao sa svojim ocem, izrugujući ga pijanog pred dvorskom svitom. Videvši kako se tetura od stolice do stolice, rekao mu je podrugljivo: "Gledajte ljudi, taj se spremao da iz Evrope pređe u Aziju, a ovamo ne može da ide iz stolice u stolicu, a da se ne sruši". (Plutarh, 111).

Posle ove uvrede, morao je da se skloni sa dvora, dok Filipov bes nije splasnuo. I opet je "sam odabrao sebi boravište u Iliriji" (Plutarh 111). Od Plutarha saznajemo da je Aleksandar po majci vodio poreklo od Ilira, tako da je utočište pred razbesnelim Filipom morao da nađe u svojoj ujčevini, a po daljem srodstvu u svojoj pradedovini.

Iz istorije pouzdano znamo da je Aleksandar Veliki, pre nego što je dovršio osvajanje Helade, izvršio najpre munjevit manevar uz vardarsko-moravsku dolinu i izašao na Dunav sa svojom vojskom, gde je pobedio osiljenog tribalskog kneza Sirma iz Panonije, odnosno Srema, koji po njemu i dobi ime. Budući vrlo obrazovan kod Aristotela, dobar psiholog, Aleksandar je znao da mu opasnost najpre preti od bližnjih, od najbližih rođaka i srodnika.

Pokorivši panonske Tribale i zaplašivši ostala srpska plemena na teritoriji Ilirije, Aleksandru je bio otvoren put u dalje osvajanje, i smanjena briga od iznenadnog udarca s leđa. Ovde nam se nužno nameće misao da bratoubilaštvo, kao negativna crta etnokaraktera Srba, ima izgleda i svoje praistorijske korene.

Posle pobede nad Sirmom, put ka osvajanju Grčke je bio otvoren. Razorivši Tebu, Aleksandar se pomirio sa Atinjanima, a onda je rešio da pređe Helespont.

Osvajanje Male Azije

Pošto je 334. godine dobio rat protiv Persijanaca, Aleksandar je osvojio Malu Aziju, Siriju, Egipat i stigao do Indije, gde su Srbi imali svoju državu Serbarsku i vlast u blizu 900 kolona careva kraljeva, mandarina i knezova, pre nego što su počeli da se iseljavaju iz Indije, potisnuti tamnopotim Dravidima.

Praktično Aleksandar je izveo treći veliki srpski pohod na Indiju. Pre njega su to učinili Arije,

pogrčeni Ares, bog rata, a potom oko 1330. godine pre nove ere i bog Srebon, odnosno Herakle, ili Serbo Makeridov, kako se zvao ovaj vojskovođa kao stvarna istorijska ličnost.

"Lesandr srbljanin kralj sveg sveta"

Ivan Gundulić ga veliča u čuvenom epu "Osman"

U svojim pohodima Aleksandar Veliki je prvi u svetu "predstavnik metodične i uništavajuće strategije". (Mala enciklopedija "Prosvete", str. 49). U oblasti taktike Aleksandar Veliki je koristio sadejstvo konjice i pešaka i opet prvi u istoriji ratovanja uveo "sistematski rad štaba".

U čuvenoj ubojnoj konjici Aleksandra Velikog služili su i Pomoravci . O tome Jovan I. Deretić u svojoj knjizi "Srbi-narod i rasa" kaže:

"U vojsci Aleksandra Velikog udarna snaga bila je oklopna srbička konjica iz Pomoravlja. Udar srbičke konjice u odlučujućim trenucima borbe bio je probojni gvozd, u čijim prvim redovima se nalazio lično Aleksandar", piše Deretić.

Pavel Šafarik, najveći autoritet svoga vremena za praistoriju Srba Slovena kaže: "Šest stotina godina posle trojanskog rata Srbi su opet prekrili ceo Balkan, i u to doba Car Aleksandar Veliki daje im poveljom ogromne zemlje od Jadranskog do Baltičkog mora za njihovu hrabrost i vernost", piše Šafarik.

U delu "Od Indije do Srbije" Dobroslava Jevđevića, Beograd, 2000. godine, na strani 36. nalazimo još jedan citat koji potvrđuje vezu Aleksandra Velikog sa srpskim plemenima na teritoriji Ilirije, koja je bila približna po svojoj teritorijalnoj rasprostranjenosti bivšoj Jugoslaviji:

"Aleksandar Veliki poklanja srpskim plemenima mnoge zemlje u Srednjoj Evropi i naziva ih velikomoćni, najčuveniji i najznamenitiji naš narod srpski".

Znači i šest stotina godina posle Trojanskog rata, Srbi su dominantna populacija na teritoriji Balkana i pomažu svog cara Aleksandra Velikog u svima njegovim pohodima. To potvrđuje i rimski istoričar Kvintijus Kurcijus, koji doslovno kaže: "Skiti su hrabro vojevali u vojsci Aleksandrovoj". Pod imenom Skiti, Kvintijus podrazumeva Srbe, a Skiti su veliko slovensko pleme, široko rasprostranjeno. Da se podsetimo da je najstarije slovensko ime Srbi, da je to bilo njihovo domaće ime, a da su razna srpska plemena stranci različito i nazivali. To nam potvrđuje ne samo Šafarik, već i čitav niz istoriografa iz drugih naroda: Toma Maretić, Tadija Smičiklas, Franjo Rački, El Bekri, Jan Dobrovski, Veltman, Zering, Salimil, Vaclav Macojvski, Aleksandar Giljferding...

Zbog činjenice da su se Karanović Filip II i Aleksandar Veliki, energično borili protiv Grka, bio je razlog da mnogi istoriografi iz različitih epoha tvrde da su oni srpskog porekla, odnosno slovenske loze, kako se od petog veka Hristove ere jednim, zajedničkim imenom zovu sva

srodna plemena.

Čak i hrvatski historičar Sver dokazuje da je Aleksandar po majci bio Ilir, a da su Iliri jedno od imena Srba, koji su živeli u Iliriji. To ime za Srbe zadržalo se sve do 18. veka. Ima pouzdanih historijskih zapisa da je čak i Marija Terezija Srbe nazivala Ilirima i dala im i posebne beneficije u vlasti u vidu "ilirске kancelarije" pri bečkom dvoru.

Mit o Aleksandru Velikom, poreklom od srpskog roda, sačuvao se kroz vekove i milenijume i došao je i do velikog srpskog pesnika Ivana Gundulića. U svom čuvenom delu "Osman", Gundulić veli:

"Od Lesandra Srbljanina,
od sveg cara cara slavna,
Aleksandro to svidochi,
kralj veliki svega svita".

I Petar veliki je veličao Aleksandra

Ruski car u pismu Srbima od 03.03.1711. godine poziva ih na ustanak i podseća na njihovog velikog cara Aleksandra

I ruski car Petar Veliki znao je da je Aleksandar srpski car

Tako peva Ivan Fundulić, a hrvatski pesnik Dinko Zlatarić u delu "Elektra", odnosno u posveti knezu Zrinskom, ispisuje i ovu rečenicu: "O Velikom Aleksandru kralju srpskom".

Gramata Srbima

Ruski car Petar Veliki, 3. marta 1711. godine, upućuje Srbima gramatu i poziva ih da ustanu protiv Turaka, da dignu ustanak i zbacе jaram azijski. U njoj ruski car podseća Srbe na njihovu slavnu prošlost i još slavnije junake i pretke i opominje ih da se sete: "svojih slavniх i junačkih predaka, a u prvom redu srpskog cara Velikog Aleksandra Makedonskog, koji je mnoge careve pobedio i mnoge države osvojio", piše ruski car Petar Veliki.

Sve do 19. veka svi svetski naučnici priznaju Srbima historijski kontinuitet, historijske zasluge i autohtonost na ovim prostorima, ali u 19. veku nastaje prelomni trenutak u historijskoj nauci u kojoj se Srbima priznaje historijski kontinuitet tek od šestoga veka Hristove ere.

Matija Antun Reljković (1732-1798) bio je u svoje vreme vrlo popularan srpski pisac, rodom iz Slavonije. Proslavio se delom "Satir iliti divlji čovek", u kome opeva i staru srpsku istoriju. Na strani 14, pomenutog dela (izdanje iz 1929. godine, Beograd), pesnik Matija Antun Reljković peva o Slavoniji i ispisuje sledeće stihove:

"Imala si prid ovim junake

kako kaže pismo i kronike
koji uvijek slavno vojevaše
s Aleksandrom od Macedonije
koji njima dade dopuštenje
baš u pismu tako govoreći:
"Da ne može nitko posle reći
neg da ste nam bili pomoćnici
i rebreni na glasu vojnici
jerbo ste nam uvijek bili virni -
zaklinjem se velikomu Jovi
i tako mi Pluta i Minerve..."

"Rebreni" junaci

Iz ovog speva opet se uveravamo da su Srbi zaista bili u vojsci Aleksandra Velikog kao "rebreni" - hrabri ili hrabri vojnici, a da im je Aleksandar za uzvrat davao velika imanja i teritorije za život i na upravljanje. Znači, istorijska svest o tome i predanje stiglo je u ovom obliku iz praistorije do 18. veka, i do tada najpopularnijeg srpskog pisca M. A. Reljkovića.

"U Reljkovićevo vreme smatralo se da su Sloveni živeli na Balkanu još u vreme Aleksandra Maćedonskog", piše u fusnoti ispod ovih stihova dr Miloš S. Moskovljević, priređivač knjige "Izbor iz spisa Matije A. Reljkovića".

Rim uništio Ilire

Već smo govorili da su razni pisci različito Srbe i nazivali kroz vekove, a kod Matije A. Reljkovića iz 18. veka još jednom nalazimo i stihovanu potporu ove tvrdnje.

"Posle toga u mlogo vrimenta
ti promini i mlogo imena,
jer s početka Slovinci se zvaše,
pak poslije Slavinci prozvaše...
Ilirijo za time postade..."

Tako peva A. M. Reljković u "Satiru iliti divljem čoviku" (strane 14-15).

"Iliri su bili stanovnici zapadnog dela Balkanskog poluostrva, koje su Rimljani uništili ili romanizovali. U vreme Reljkovićevo, pa i mnogo docnije, smatralo se da su Iliri bili Sloveni, jer su drugi narodi često tako zvali Slovene", objašnjava dr Miloš Moskovljević u fusnoti ispod pomenutih stihova, na strani 15, već citiranog dela.

Car Dušan je imao namesnika u Troji

Postavljao svog namesnika u Maloj Aziji, i to baš u oblasti Troje

A da je Ilirija u svesti srpskog naroda zaista srpska zemlja, počev od njenog eponimnog heroja Ilije, Iliona, koji je osnovao Troju i trojansku državu, može nam poslužiti još jedno čuveno književno delo - "Osman" Ivana Gundulića. Slavni srpski pesnik iz Dubrovnika, pevajući o slavnoj Troji kaže:

"Pri moru uprav srpskih strana
U pržinah pusta žala
Leži Troja ukopana
Od grčkoga ognja pala..."

Kao što vidimo stari srpski pisci ne dozvoljavaju da se izgubi istorijska svest o slavnoj srpskoj prošlosti i ostavljaju pokoljenjima stihovanu istoriju, odnosno i na taj način zaveštavaju spomen na "vremena slavna", na Troju i Iliriju, na praotadžbinu svoju i njene vladare, čiji je Aleksandar Veliki bio punovažni istorijski naslednik, kao potomak Heraklov, odnosno pra-praunuk "Boga Serbona".

Bez obzira na podeljeno mišljenje naučnika iz prošlog i pretprošlog veka, da li se Troja nalazila na maloazijskoj ili jadranskoj obali, kod Miloša Milojevića nalazimo podatak da je i "sam naš car Dušan postavljao svog namesnika u Maloj Aziji, baš u oblasti Troje".

"Car Dušan Bogdanu, mužu iskusnom vo voistvenih potrebah odal Asak v Trojadi". ("Od Indije do Srbije" Dobrosava Jevđevića, Beograd, 2000. str. 59).

Da bismo pojasnili pojam Ilirije koristićemo citat već pomenutog pisca Priko de Sent Marija iz Francuske, koji je živeo i pisao u 17. veku.

"Ilirikum, Iliris, Ilirija su bila imena sinonimi sa kojima su stari pisci obeležavali različite zemljišne prostore. U antičkom vremenu smatrali su prvobitnom Ilirijom predeo između reke Neretve i Arione (to je savremena reka Ombla kod Dubrovnika). Rimljani su raširili ime Ilirije na sve osvojene predele severno i istočno od nje zato što je to bila prva zemlja koju su osvojili sa ove strane Jadrana. Tako je došlo do toga da se Ilirijom nazivaju svi predeli između Dunava i Crnog mora i između Jonskog mora i Jadrana."

Smatramo za potrebnim još malo definisati Iliriju, od čijih osnivača i car Aleksandar Veliki Karanović vodi poreklo. Najpre ćemo se poslužiti mitom, o srodstvu Ilira, Gala i Kelta, a podsetimo se da je dr Ranka Kuić dokazivala celog svog života sličnost jezika i kulture Srba i Kelta i njihovo srodno jezičko stablo.

"Apijan iz Aleksandrije, iz prvog veka naše ere, pisac istorije Rima, piše u svojoj 10. knjizi, 2. poglavlje: "... Kiklop Polifem i njegova žena Galatea imali su tri sina: Kelta, Ilirija i Gala". (Appiani Alehandrini: De Historia Romanorum, Firmin Didot, Paris 1877). S obzirom da kiklop Polifem nije dokazana istorijska ličnost, mi ne možemo uzeti ovo Apijanovo svedočenje doslovno. U stara vremena svim poznatim narodima davani su za pretke bogovi ili polubogovi, pa i Apijan piše u duhu te tradicije. Ono što iz njegovog pisanja proizilazi kao realna činjenica, jeste, da je zemlja dobila ime po svom vladaru i da su Iliri, Kelti i Gali istorodni narodi. Ovu Apijanovu izjavu potvrđuju zajednički jezički koreni ovih naroda, istorija i arheologija, piše dr Jovan Deretić u svom delu "Srbi- narod i rasa" i nastavalja:

- U vreme cara Diokla, odnosno Diokletijana, Ilirija ima sledeće pokrajine: Gornju i Donju Meziju, Dakiju, Dardaniju, Makedoniju, Tesaliju, Ahaju - to jest Grčku, Prevalu, Novi i Stari Epir, Krit, Donju Panoniju, Saviju, Dalmaciju, Valeriju, Gornju Panoniju i dva Norika. To je Ilirija u svom najširem obimu, od Alpa do Crnog mora, i od Karpata do Krita. Samo po sebi se nameće pitanje zašto su Rimljani Grčku, pod imenom Ahaja, stavili u Iliriju.

Za to postoje tri razloga: Grčka je sa svih strana bila opkoljena Ilirijom, sama za sebe Grčka nije bila dovoljno velika da bi postojala kao posebna pokrajina i treće, od boja u Heroneju 338. godine p.n.e. Grčka je bila pod Makedonijom koja je sada bila deo Ilirije. Nezavisna Grčka nije postojala, a u nekim delovima takozvane Grčke prevlađivao je srpski živalj, kao što je to bio slučaj na Peloponezu.

Tribali bili tvrd orah i za Aleksandra

Velika bitka i pobeda nad Tribalima i Ilirima na Staroj planini

Gornja Mezija je Šumadija, Donja Mezija je severna Bugarska, Dakija je Rumunija, Dardanija je Stara Srbija sa gradovima Nišem, Skopljem i Prištinom, Makedonija je bila između Trakije na istoku, Epira na zapadu i između Belog mora i Velesa na severu. Prevala je približno savremena Crna Gora. Stari Epir je južna Albanija i zapadna Grčka, a Novi Epir je severna i srednja Albanija. Donja Panonija je bila zemlja između Drave i Save.

De Sent - Mari kaže da su u vreme zenita islamske moći 756. godine Savija i Dalmacija delovi Srbije, koja ima na severu Avare za susede, a na istoku Bugare, piše dr Jovan Deretić.

U knjizi "Srbi u davnini", autora Sime Lazića, navodi se i podatak da je Aleksandar Makedonski još 350. godine pre nove ere ratovao sa Srbima i da je morao da im da mnoge krajeve u srednjoj i južnoj Evropi.

Pohod na sever

San Filipa Makedonskog da napadne i pokori Persijsko carstvo nije se ostvarilo, a posle smrti ga nasleđuje njegov sin Aleksandar Makedonski koji je dobro poznavao snagu srpsko-tribalskog

oružja. Po stupanju na presto, Aleksandar je prvo naredio svojim generalima i komandantima da se pripreme za veliki pohod ka severu, što niko iz njegovog vojnog štaba nije očekivao. Na proteste svojih stratega i pitanje zašto odmah ne krene na Persiju, Aleksandar je odgovorio da nije zgodno ići na tako dalek put, a ostaviti iza leđa pobunjene varvare koji će odmah napasti s leđa.

Aleksandar Makedonski potom polazi sa velikom vojskom iz Anfipolja i stiže u predeo planine Hem, odnosno planine Balkan, danas Stare planine.

Ispred njega su se nalazili Tračani u stalnom povlačenju, koji su najzad bili saterani u vrleti Stare planine. Na tom terenu Aleksandar ih nije mogao savladati pogotovu što im u pomoć stigao iz moravske ravnice Tribalski kralj Sirmo, a za njim Iliri.

Niz strme litice planine Balkan, oni puštaju na Aleksandrove falange teretna kola i druge priručne naprave i istovremeno jurišaju. Na kraju Aleksandar ih namamljuje u dolinu i tu ih konačno pobeđuje uz velike žrtve, koje se procenjuju na oko 1.500 mrtvih Tračana, Tribala i Ilira.

Tek posle ove bitke budući osvajač sveta Aleksandar Makedonski izlazi na današnji Dunav, i pokorava Tribale, Dačane i Skorde. Sa svog prvog vojnog pohoda vraća se pobedonosno dolinom Brongosa, odnosno putem kroz današnje Pomoravlje. Prema Pliniju na ovim prostorima živeli su u to vreme preci današnjih Srba - Tribali i Mezi, a severoistočno od današnje teritorije i srodno pleme Timahi, po kojima reka Timok i danas nosi ime.

"Šta reći za vizantijske istoričare koji za Srbe kažu da su Tribali, a za njihove vladare da su arhonti Tribala. Još interesantnije je da se stara oblast Nemanjića, Zahumlje i Travunija (Hercegovina), nazivala Trivalija. Staro ime Hercegovine se pojavljuje kao Trivalija, odnosno Tribunija ili Travana. U karlovačkom letopisu se nalaze nazivi za zemlje: Skitija, Trivalija, Travulija, Dalmatija. Na Tribale podsećaju mnogi hidronimi i toponimi: Tribal (selo u crkveničkom kraju). Triban (selo u Istri), Triban (selo u okolini Benkovca). Tribija (zaseok u visočkom kraju u Bosni), Tribiral (vrh na planini Mosor) -

Oblasti koje su pripadale nekada Tribalima i u kojima su, moguće je, živeli oni još uvek, Nemanja je pripojio svojoj državi krajem Húú veka. U povelji manastira Hilandara kaže da je obnovio dedovinu i između ostalih pominje oblasti Zagrlate, Levča, Belice i Lepenice. Poveljom manastira Žiče priložio je oblast Morava, Borač, obe Lepenice, Belicu, Levač, Lugomir, Rasinu i Jošanicu. Dakle, nekadašnje zapadne oblasti Tribala. Prema Vidinu i ove do reke Iskar, ostale su u vlasti Vizantije ili Bugarske, ali gotovo uvek u posebnoj državi sa vazalnim statusom, Vidinskom carstvu, pod dinastijom Šišmana.

Nemanjići od Rima

Nemanjići, arhonti Tribala svoju genealogiju u letopisima i rodoslovima izvode od rimskog cara Likinija i Konstantina Velikog. Likinija naši izvori nazivaju Srbinom. O njemu se relativno malo zna, a naša nauka odbacuje ove navode tumačeći to željom da se nemanjičkoj lozi obezbedi bliskost sa Konstantinom, prvim carem koji je ozakonio hrišćanstvo", piše Živojin Andrejić u svom naučnom saopštenju na Skupu "Sorobski susreti 98" u Nišu.

Kralj Sirmo utekao na Dunav

Tribalski kralj sa svojom svitom i narodom sklonio se ispred Makedonaca na neko dunavsko ostrvo

Etnička slika tadašnjeg Balkana i Dunavskog - basena, rekonstruisana ne samo na osnovu pisanih istorijskih nauka - u prvom redu arheologije i lingvistike - izgledala je u osnovnim crtama ovako: zapadno od Drine i južno od Save živela su Ilirska plemena; u današnjoj Bugarskoj, južno od Stare planine (Balkana), odnosno, antičkog Hema, stanovnici su Tračani; a centralni deo poluostrva zauzimali su, s juga prema severu - Grci pa Makedonci, pa Peonci, pa Dardanci, pa Tribali.

Grci su bili visokocivilizovan svet i sve svoje susede smatrali su varvarima (bukvalno mucavcima), to jest, nekulturnim, poludivljim ljudima. Makedonci i Peonci su se rano helenizovali, pa se o njihovoj prvobitnoj etničkoj pripadnosti danas može samo da nagađa. Dardanci i Tribali, zajedno sa Mezima iz današnje Bugarske, predstavljali su južni ogranak mnogobrojnih plemena, koja su, s druge strane Dunava, naseljavala svu današnju Vojvodinu i Rumuniju.

"Protiv Tribala, relativno snažnog i velikog naroda koji je zauzimao celu današnju Šumadiju, Pomoravlje (Tribalsku ravnicu antičkih pisaca) i istočnu Srbiju, te severnu Bugarsku do reke Iskera, ratovao je s promenljivom srećom i Aleksandrov otac Filip drugi. Zato je mladi kralj izabrao da prvo njih slomi i ukroti, za primer drugim, manjim i slabijim plemenima. U proleće te godine, pošao je sa konjicom i pešadijom iz Amfipolja (iz blizine današnje Svete Gore i našeg Hilandara) na sever, ka tribalskoj granici, a iz Vizanta je poslao svoje dugačke ratne lađe, da mu na Dunavu za svaki slučaj budu pri ruci.

Usput je pokorio takozvane autonomne (nezavisne) Tračane i u Makedoniju poslao silan plen i roblje. A na reci Diginu (naučnici ne mogu da se pogode koja bi to reka danas bila), na tri dana hoda pre Dunava, dočekala ga je vojska tribalskog kralja Sirmo. Sam kralj sa svojom svitom i narodom sklonio se bio ispred Makedonaca na neko dunavsko ostrvo.

Vešti vojskovođa, budući osvajač sveta, lako je ostvario svoju prvu pobjedu. Na bojnopolju ostalo je da leži tri hiljade tribalskih ratnika, dok su ostali, pod okriljem mraka koji je padao,

uspeli da umaknu i pridruže se svom kralju na pomenutom ostrvu, koje se u ovoj prilici pokazalo neosvojivim, piše između ostalog R. Tomašević u članku "Aleksandar i Tribali", objavljenom u "Građaninu" br. 71, str. 6, Požarevac, 1997. godine.

Tribalsku kulturu potiskuju Kelti (Skordisci) 279. godine, ali se posle poraza kod Delfa vraćaju u pomoravske krajeve i tu se stapaju sa Tribalima. Kelti unapređuju tribalsku kulturu novim izumima, pre svega graničarskim vitlom, ali i novim oružjem.

"Tribali su zbog narednih godina, reč je dakle o zemljoradničkom narodu, krenuli u velikim masama ka susedima u potrazi za hranom. Preko 30.000 hiljada ih je krenulo u Trakiju i na Abderu domogavši se velikog plena. Kad su krenuli nazad, Abderićani ih napadoše i ubiše preko 2.000. Da bi se osvetili, Tribali su ponovo napali pri čemu su se Tračani okrenuli protiv tako da je malo ko ostao u životu od Abderićana koji su ušli u boj. Kada se očekivala opsada i pad Abdere, varvare je iz zemlje isterao Habrijan. Aristid je zabeležio da se vođa Tribala zvao Hales.

Posle ovih događaja nema vesti o njima sve do njihovih upada u Makedoniju i borbi koje je vodio Filip sa njima primoravši ih da priznaju vlast Grka. Prema Demostenu, Filip je zaratio protiv Tribala 344-3 godine pre nove ere i govori o Tribalima kao složnom i moćnom narodu. Justin je zapisao da su Tribali presreli Filipa kada se vraćao iz pohoda na Skite i zatražili deo plena. Nastala je svađa, a potom je došlo dobitke u kojoj je Filip teško ranjen u bedro tako da je kroz njegovo telo bio ubijen konj. Svi su mislili da je mrtav pa je izgubljen čitav plen.

Aleksandra spominje i Biblija

Pobeda nad Srbima i Persijancima zabeležena je u "Prvoj knjizi Makavejskoj"

Podno Jastrepa, odnosno u selu Šiljegovcu i danas postoji legenda da je car Filip ??, otac Aleksandra Velikog, u jednoj bici sa Srbima - Tribalima izgubio oko. Međutim, Živojin Andrejić ima drugačije tvrđenje:

"U vezi sa ovim ratom Filipa sa Tribalima sačuvano je kod Srba, selo Šiljegovac, ispod planine Jastrebac, jedno vrlo interesantno predanje.

Naime, Filip je u jednom boju koji je vodio na prostorima ovog sela izgubio oko. Ovo predanje se najpre može vezati za Filipove borbe koje je vodio protiv Tribala po povratku iz rata koji je vodio protiv Skita. Međutim, Filip je zaista izgubio oko, ali u dinastičkim borbama u Tesaliji kod Metone 353. godine pre nove ere", kaže Andrejić.

Aleksandrova pobeda nad Srbima i Persijancima zabeležena je i u Bibliji, odnosno u "Prvoj knjizi Makavejskoj". Taj deo doslovno glasi:

"Pobedi Aleksandar, sin Filipov, Makedonski, koji izađe iz zemlje Kitime i porazi cara Darija... i careva mesto njega, prethodno pak nad Jeladom".

Pod "zemljom Kitim" podrazumeva se Skitija, odnosno velika srpska zemlja i pleme. Podsetimo se samo da je najstarije domaće ime svih Slovena bilo - Srbi. Srpski, kasnije pak u 17. veku slovenski etnos, imao je mnogo plemena i naroda, uostalom kao i danas. Ta srpska-slovenska plemena strani hroničari su različito nazivali, ali svi stari istoriografi: Šafarik, Zering, Dobrovski, Dalimil, Rački i mnogi drugi tvrde da se radi o srpskom praistorijskom etnosu, najbrojnijem na "zemljanom šaru". A njihova zajednička kuća bio je - isti jezik.

U "Prvoj knjizi Makevejskoj" kasnije se spominje i Filip Peti, ali i još jedan srpski (skitski) car - Persej.

Kada je Aleksandar Veliki Karanović osvojio i grad Vavilon (današnji Irak) za svoga namesnika Satrapa ostavio Mazea, a potom je Aleksandar postavio svog sunarodnika Srbina po imenu Stamen (Stamenko), što je i danas uobičajeno ime kod nas. Treba podsetiti da su Srbi osnivali svoje države na azijskom kontinentu još u vremenu prvog Arijevog pohoda na Indiju. Vođu autohtonih arijevaca, naroda iz dunavskog bazena civilizacija, antički mit pamti kao Aresa - boga rata, a opeva ga i Homer. U vedskim knjigama on se zove Arjun, ali potiče od praistorijskog plemena Međana (Meda) koji su nastanjivali prostor današnje Stare planine.

Elem, Aleksandar Veliki Karanović je samo vraćao teritorije koje su istorijski pripadale u prošlosti carevima njegovog naroda, sa željom da obnovi svetsko carstvo.

U Vavilonu Aleksandar Veliki je podigao i hram bogu Belu (Balu). A ime srpskih Tribala i znači: Tro-bali, odnosno - trobožni. A bog Baal je prema Plutarhu ("Slavni likovi antike, str. 325) bio bog Serbon, odnosno Herakle, Aleksandrov predak.

U srednjem veku roman "Aleksandrida" odigrao je veliku ulogu u očuvanju svesti i tradicije o srpskom poreklu Aleksandra Velikog. Bio je veoma popularan i doživio je više verzija i prerada. Smatra se da ga je napisao Kalisten (4. vek p.n.e.), a da je posebno postao popularan posle vizantijske hristijanizacije Srba.

Roman je ušao u književnost svih slovenskih naroda, ali je najpopularnija ostala verzija "Srpska Aleksandrida". (lit: R. Marinković, "Srpska Aleksandrida", 1969.)

Srednjovekovni roman "Aleksandrida" sačuvan je u riznici Pečke patrijaršije, gde je svojevremeno pronađen. U njemu se između ostalog govori o Aleksandru Velikom Karanoviću, kao "slovenskom, a naročito srpskom gospodar".

Treba istaći činjenicu da cara Aleksandra najviše svojataju Srbi, neuporedivo više od drugih aspiranata. A kao što smo u prethodnim poglavljima videli, to potvrđuju i drugi istoriografi stranog i domaćeg porekla, i brojni istorijski izvori.

"Kada je Aleksandar Makedonski krenuo u osvajanje sveta prvo je naišao na jedan grad koji se zvao Nisa. Naime, Grci smatraju da je njihov bog Dionisis, koji se, opet, vezuje za Tračane, bio rođen u Nisi. Georgijev smatra da dako-mezijskom jeziku pripada i tribalski, ali i darodanski. U svakom slučaju, teritorija Tribala je u antici smatrana tračkom i da je njihova veza sa Tračanima bila starija i jača nego sa Ilirima", piše Živojin Andrejić.

Potrebno je da se prisetimo osnovnih mitskih činjenica. Dionisije (Deonizis) je sin Nisin. A Nisa je ćerka raškanskog božanstva Aristeja, odnosno unuka boga Apolona.

Ime Apolon je izvedeno iz raškog jezika od reči Aplu. Aplu je bio jedno od prvih rašanskih božanstava. Imao je sestru Menrfu, koju su Rimljani prekrstili u Minervu - boginju mudrosti.

Osvajanje Indije

Veliku zemlju Aleksandar je pokorio sa sto hiljada vojnika

Po Nisi - grad Niš i danas nosi ime, i to je praistorijska prestonica Srba, na koju je Aleksandar Veliki naišao kada je krenuo u osvajanje antičkog sveta, što znači da je ime Niša, raškog odnosno tribalskog porekla, što je svejedno, jer su sva srpska antička plemena na Balkanu govorila srodnim, gotovo istim jezikom, bez obzira na druge ekonomske, socijalne, državne ili bilo koje druge razlike.

Osvajivši ove predele Aleksandar Veliki je s ponosom govorio: "Pokorio sam Trakiju, Ilire, gospodarim Tribalima i Medima" (Plutarh). Praktično, on ih je ponovo ujedinio u isto carstvo - srpsko.

Osvajanje Indije od strane Aleksandra Velikog Karanovića vrlo je poznato po raznim izvorima, i zato nećemo se zadržavati na sam proces prodiranja do Indije, borbe sa lokalnim vladarima i drugim problemima koji su pratili njegovu vojsku od 100 hiljada vojnika.

Za nas je ovde važnije da istaknemo značaj ovog velikog istorijskog pohoda, i sa aspekta opšte, ali i srpske ratničke istorije. Prvi put antički svet Sredozemlja dolazi u puni dodir sa Dalekim istokom posle hiljadu godina od Heraklovog pohoda (Bog Serbon) na istoku poštovanog kao Bog Baal. On je kao što smo već rekli, bio daleki predak Aleksandrov.

Aleksandar je težio da poveže Indiju sa svojom ogromnom državom, a u indijskim gradovima je ostavio garnizone, sa najodanijim srpskim vojnicima - Tribalima i Ilirima. Oni su doprineli zbližavanju Indije i starog antičkog sveta.

Tako je u severnu Indiju počeo da se oseća uticaj grčke i tribalkse (srpske) kulture, pored persijske. Arheolozi su u predelu grada Kandagara pronašli vajarska dela iz tog perioda u takozvanom "grčko-indijskom" stilu. (lit. V. I. Avdijev: "Istorija starog Istoka", Beograd, 1952)

I kad je Aleksandar Veliki Karanović stigao u severnu Indiju, tamo su već postojali toponimi, hidronimi i oronimi koji su čisto srpskog porekla, a potiču iz vremena prvog osvajanja Indije od strane Arija.

Dvadesetak geografa i istoričara stranog porekla spominju ova imena, kao što su: Srba, Sorbana, Kovilje, Mala bara, Bela zora, grad, Kos, Carevo, Mlava, Drvar, Timok, Morava, Drava, Serbistan, Ravna Gora, Kotor, Srbelj, Pramen, Seja, Borje, Čarnigor, Sivonja, Lakat i na desetine drugih naziva mesta, reka i planina.

Naravno i u zapisima o vojevanju Aleksandrovom u Indiji spominju se mnoga od ovih imena, ali ne sva, jer je Alekandar prekinuo osvajanje Indije kod reke Hifazis, pošto mu je vojska otkazala dalju poslušnost, te je bio primoran da se vrati, ne osvojivši staru veliku državu Sarbarsku, gde su Srbi imali svoju vlast u skoro hiljadu bioloških kolena vladara.

Aleksandar se vratio iz Indije preko bezvodne pustinje Gedrozije, a glavninu vojske poslao je morem na čelu sa Nearhom. Vratio se kao jedan od najvećih osvajača sveta, kao gospodar svega do tada poznatog sveta, on - Aleksandar Veliki Karanović - car srpski.